

PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd a gynhaliwyd trwy gynhadledd fideo, Dydd Gwener, 28 Ionawr 2022 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Joan Butterfield, Rachel Flynn, Hugh Irving, Gwyneth Kensler, Andrew Thomas, Rhys Thomas, Graham Timms a/ac Joe Welch

HEFYD YN BRESENNOL

Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd (GW), Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd (SP), Gweinyddwyr Pwyllgorau (SJ (Host) RTJ)

1 YMDDIHEURIADAU

Dywedodd y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd (RGD) wrth y pwyllgor fod y Cadeirydd wedi anfon ei ymddiheuriadau ar gyfer y cyfarfod, nid oedd is-gadeirydd wedi'i benodi ar gyfer y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd. Felly gofynnodd y RGD i'r pwyllgor benodi cadeirydd am gyfnod y cyfarfod.

Cynigiodd y Cynghorydd Gwyneth Kensler y Cynghorydd Rhys Thomas, eiliwyd gan y Cynghorydd Hugh Irving.

Nid oedd unrhyw enwebiadau eraill, felly penodwyd y Cynghorydd Rhys Thomas yn gadeirydd am gyfnod y cyfarfod.

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorwyr Bob Murray a Christine Marston.

2 DATGANIADAU O FUDDIANT

Dim.

3 MATERION BRYD

Ni chodwyd unrhyw faterion brys.

4 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd a gynhaliwyd ar 5 Tachwedd 2021.

PENDERFYNWYD: - *derbyn a chymeradwyo cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd a gynhaliwyd ar 5 Tachwedd 2021 fel cofnod gwir a chywir.*

5 AMRYWIAETH MEWN DEMOCRATIAETH - CYNLLUN GWEITHREDU

Cyflwynodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, AD a Democrataidd (PGCAD) y Cynllun Gweithredu Amrywiaeth mewn Democratiaeth (a gylchlythyrwyd yn flaenorol) atgoffodd y PGCAD yr aelodau fod y Cyngor wedi cymeradwyo Datganiad Amrywiol y Cyngor ar 7 Medi 2021..

Mae gan CLILC Raglen Amrywiaeth mewn Democratiaeth uchelgeisiol i geisio sicrhau bod siambrau cynghorau yn fwy cynrychioliadol o'r cymunedau meint yn eu gwasanaethu. Maent wedi bod yn ystyried ffyrdd o sicrhau mwy o amrywiaeth ar ôl yr etholiadau llywodraeth leol ym mis Mai 2022.

Sefydlwyd gweithgor trawsbleidiol CLILC er mwyn edrych ar dangynrychiolaeth ehangach mewn democratiaeth. Lluniodd adroddiad yn nodi rhwystrau l gyfranogiad a ellid eu crynhoi'n fras fel::

- Ymrwymiad amser ac amseroedd cyfarfodydd;
- Diwylliant gwleidyddol a sefydliadol;
- Cyfrifoldebau gofalu plant a chyfrifoldebau gofalu eraill;
- Beirniadaeth gan y cyhoedd a chamdriniaeth ar-lein;
- Tâl ac effaith ar gyflogaeth; a
- Diffyg modelau rôl amrywiol a chyfnod mewn swydd

Arweiniodd yr PGCAD y pwyllgor drwy'r Cynllun Gweithredu a ddangoswyd yn Atodiad 2.

- Lledaenu adnoddau addysgol Llywodraeth Cymru i gyd-fynd ag ymestyn yr etholfraint i bobl ifanc 16 ac 17 oed yng Nghymru, bu addysg yn ymwneud â'r mater i sicrhau bod plant yn ymwybodol o rôl Cynghorwyr, drwy gydol eu haddysg.
- Roedd gan CLILC wefan ar gyfer bod yn gynghorydd ac yn amlygu pwysigrwydd bod yn Gynghorydd Sir; byddai gan bob awdurdod yng Nghymru ei fersiwn. Byddai Cyngor Sir Ddinbych yn rhyddhau eu fersiwn diweddaraf eu hunain yn fuan ers yr etholiad diwethaf
- Efen arall oedd cynyddu ymgysylltiad â'r cyhoedd i godi ymwybyddiaeth o rôl a gweithgareddau'r Cyngor a Chynghorwyr.
- Roedd sioeau teithiol yn cael eu trefnu i sicrhau bod pobl sydd â diddordeb mewn bod yn Gynghorwyr yn ymwybodol o'r gwaith a fyddai'n ymwneud â'r rôl.
- Cyhoeddi Cyfansoddiad y Cyngor. Roedd y canllaw Cyfansoddiad yn ofyniad o dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, ac roedd hwn yn cael ei ddatblygu, ochr yn ochr â chanllaw iaith glir.
- Byddai cyfarfodydd yn parhau i gael eu gweddarlledu, a oedd yn ddull da o ymgysylltu â'r gymuned.
- Dywedodd CLILC y gallai pob grŵp gwleidyddol enwebu Arweinwyr Amrywiaeth.
- Efen arall oedd y rhaglen hyfforddiant ac ymwybyddiaeth gynhwysfawr sydd ar gael trwy amrywiaeth o lwybrau sydd ar gael i aelodau i'w cefnogi yn eu rôl.

- Byddai gofyn i Grwpiau Gwleidyddol roi'r cyfle i fentora / cysgodi ar gyfer Aelodau Etholedig newydd.
- Rhoddwyd cyfleoedd i aelodau gynnal Adolygiadau Datblygiad Personol. Fodd bynnag, nid oedd hyn yn orfodol.
- Ni fyddai angen cyhoeddi cyfeiriadau cartref mwyach, fodd bynnag byddai angen cyfeiriad swyddogol.
- Manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i unigolion weithio mewn ffyrdd sy'n eu galluogi i gael cydbwysedd rhwng bywyd a gwaith sy'n amddiffyn eu lles a'u lles ac yn eu galluogi i reoli unrhyw berthnasoedd gofal / dibyniaeth. Ystyriwyd bod hyn yn her fawr, fodd bynnag, mae'r Cyngor wedi cymeradwyo Ffyrdd Newydd o Weithio ar gyfer cyfarfodydd aelodau i alluogi cyfarfodydd hybrid llawn sy'n hwyluso presenoldeb o leoliad arall.
- Amseroedd cyfarfodydd Adolygu i gael mwy o hyblygrwydd i weddu i aelodau, roedd yr adolygiad yn heriol. Byddai angen trafod y sefyllfa mewn cyfarfod yn y dyfodol.
- Mwy o barch a chefnogaeth i'r rhai sy'n sefyll dros swyddi etholedig ac yn eu sicrhau; roedd dwy elfen i hyn: Hyrwyddo dyletswydd ar arweinwyr grwpiau gwleidyddol i hybu safonau uchel o ymddygiad.
- Pwyllgor Safonau i fonitro cydymffurfiad arweinwyr grŵp mewn perthynas â'r ddyletswydd a darparu hyfforddiant.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn nodi ac yn cymeradwyo'r cynllun gweithredu drafft yn Atodiad 2.

6 RÔL CEFNOGWR AMRYWIAETH

Cyflwynodd Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, AD a Democrataidd (PGCAD) yr adroddiad ar Rôl Hyrwyddwr Amrywiaeth (a gylchlythyrwyd yn flaenorol) a oedd yn ymwneud â'r cynnig i greu rôl Hyrwyddwr Amrywiaeth.

Roedd rôl, pwrpas a gweithgareddau'r hyrwyddwr amrywiaeth fel a ganlyn –

1. Gweithredu fel arweinydd strategol cryf ar godi a hybu materion amrywiaeth
2. Dadlau, cefnogi ac amddiffyn pryderon, materion ac anghenion pobl â nodweddiad gwarchoddedig yn ardal y Cyngor.
3. Sefydlu perthynas waith da gyda swyddogion ac eraill i hybu strategaethau, polisiau a chynlluniau.
4. Ennill dealltwriaeth o faterion amrywiaeth a chydarddoldeb a rhwymedigaethau statudol y Cyngor, a lle bo angen esbonio'r dyletswyddau hynny.
5. Ymrwymo i fynychu digwyddiadau a hwylusir yn genedlaethol (fel y darperir gan CLILC) ac ystyried gwneud eich cysylltiadau rhanbarthol, trawsffiniol a chenedlaethol eich hun yn ôl yr angen.
6. Sicrhau bod amrywiaeth a chydarddoldeb yn parhau i fod yn flaenoriaeth yng ngwaith y Cyngor. Fel llefarydd i gadw materion ar flaen y gad; codi ymwybyddiaeth ymhlith cyd-aelodau etholedig ar faterion yn ymwneud ag amrywiaeth a chydarddoldeb a goblygiadau'r rhain i'r Cyngor.

7. Hyrwyddo cyfranogiad, cyfranogiad ac ymgysylltiad pobl o gefndiroedd amrywiol wrth gynllunio ac adolygu pob agwedd ar waith awdurdod lleol, gan gynnwys darparu gwasanaethau a datblygu polisi.
8. Ystyried a thynnu sylw at rôl y sector cyhoeddus, y sector preifat a'r trydydd sector wrth gyflwyno atebion.
9. Mynychu hyfforddiant a sesiynau briffio rheolaidd.
10. Bod yn ymwybodol o effaith esblygol newidiadau cenedlaethol a deddfwriaethol.
11. Lle bo angen, ar y cyd â'r Aelod Arweiniol perthnasol (lle bo'n briodol) a thîm Cyfathrebu'r Cyngor, ymgysylltu â'r cyfryngau.
12. Ystyried rôl Hyrwyddwyr eraill a'u heffaith ar y rôl hon ac a ddylid cydweithio lle bo'n briodol.

Yn dilyn cyflwyniad gan yr PGCAD trafododd yr aelodau'r canlynol—

- Cytunodd y pwyllgor ar safle hyrwyddwr amrywiaeth; teimlwyd y byddai'r mater yn elwa o gael ei gyflwyno i'r Cyngor presennol ac y dylid dewis y pencampwr yn dilyn yr etholiadau lleol ym mis Mai.
- Cadarnhaodd yr HLHDS y byddai'r pencampwr yn cael ei ethol yn ystod y Cyngor nesaf, ac y byddai'n cael ei benodi am gyfnod y Cyngor.
- Mynegodd yr aelodau bryder ynghylch adrodd yn ôl gan hyrwyddwyr, ac a ellid gwneud unrhyw beth i gael gwybodaeth gan yr hyrwyddwyr trwy gydol eu tymor fel pencampwyr.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor yn cymeradwyo'r diffiniad yn yr atodiad i'r adroddiad o rôl Hyrwyddwr Amrywiaeth.

7 RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL

Cyflwynwyd Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd i'w hystyried.

Roedd y cyfarfod nesaf o fewn y cyfnod cyn yr etholiad, oherwydd bod cyfarfod heddiw wedi'i gynnal, y dylid canslo'r cyfarfod ar 25 Mawrth. Cytunodd yr holl aelodau oedd yn bresennol i'r cyfarfod gael ei ganslo.

PENDERFYNWYD bod yr Aelodau'n nodi'r diweddariad llafar.

Daeth y cyfarfod i ben am 11.50 am.